

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 596/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Vojčík & Partners, s. r. o., Rázusova 28, Košice, za ktorú koná advokát JUDr. Leo T. Vojčík, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 180/2016 z 30. marca 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 180/2016 z 30. marca 2017, ktorou žiada vydať tento nález:

„I. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ďalej základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Krajským súdom v Prešove rozsudkom č. k. 23Co/89/2015-179 zo dňa 27. 4. 2016, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bardejov č. k. 6 C/43/2012-158 zo dňa 15. 10. 2016 ako aj nato nadväzujúcim uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2Cdo 180/2016 zo dňa 30. 03. 2017 bolo porušené.

II. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 23Co/89/2015-179 zo dňa 27. 4. 2016, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 03.2017, sp. zn. 2Cdo 180/2016 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

III. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi trovy konania, ktoré je povinný Krajský súd v Prešove sťažovateľovi nahradiť.“

2. Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z k nej pripojených príloh, sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania pred Okresným súdom Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 43/2012, v ktorom sa domáhal zaplatenia sumy 39 332,38 € s úrokom z omeškania od 8. júna 2010 do zaplatenia proti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s., ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“) z titulu neposkytnutého

poistného plnenia z poistnej zmluvy v súvislosti s poistnou udalosťou, pri ktorej sťažovateľovi vznikla škoda zosuvom pôdy na poistenú nehnuteľnosť.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 43/2012-92 z 11. februára 2013 zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 39 332,38 € s 9 % úrokom z omeškania od 30. novembra 2011 do zaplattenia, v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania žalobu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. Okresný súd za nedôvodnú považoval obranu žalovaného, že išlo o výluky z poistenia, podľa ktorej sa poistenie nevzťahuje na škodu spôsobenú v dôsledku ľudskej činnosti. Dospel k záveru, že zosuv pôdy nepochybne nastal po premočení svahu v dôsledku zrážok, a hoci stavebná činnosť sťažovateľa mala vplyv na zosuv pôdy (sťažovateľ svah v súvislosti so stavbou domu podkopal), k tejto stavebnej činnosti došlo výlučne pred uzatvorením poistnej zmluvy a žalovaný nehnuteľnosť pri uzatvorení poistnej zmluvy obhliadol a po obhliadke poistnú zmluvu uzatvoril. Výluka z poistenia sa vzťahovala iba na stavebnú činnosť po uzatvorení poistnej zmluvy. K zosuvu pôdy došlo po extrémnych klimatických podmienkach na jar 2010 (premočenie svahu vplyvom prírodných síl), ktoré boli vopred nepredvídateľné. Úrok z omeškania priznal sťažovateľovi až od 30. novembra 2011, čo odôvodnil tým, že na splatnosť poistného plnenia nemožno aplikovať § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka a žalovaný sa dostal do omeškania až po tom, ako ho sťažovateľ po zamietnutí nároku na poistné plnenie na toto plnenie vyzval.

4. Krajský súd o odvolaniach sťažovateľa a žalovaného rozhodol rozsudkom č. k. 8 Co 99/2013-136 z 28. apríla 2014 tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 39 332,38 € ako vecne správny potvrdil a v prevyšujúcej časti (t. j. pokiaľ ide o úrok z omeškania a náhradu trov konania) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd dospel k záveru, že okresný súd správne zistil skutkový stav veci a vec i správne právne posúdil, pokiaľ sťažovateľovi priznal právo na poistné plnenie v sume 39 332,38 €; nesprávne však rozhodol, pokiaľ ide o úrok z omeškania. Rozsudok v tejto časti bol napadnutý odvolaním oboch účastníkov. Sťažovateľ v odvolaní tvrdil, že podľa všeobecných poistných podmienok je poistné splatné do 15 dní od poistovateľom skončeného vyšetrenia potrebného na zistenie rozsahu a povinnosti plniť, v tomto prípade lehota plynula

od ohlásenia zamietavého stanoviska žalovaným. Krajský súd zrušenie časti výroku rozsudku okresného súdu o úrokoch z omeškania a vrátenie na ďalšie konanie odôvodnil takto:

«Žalované poistné plnenie nadobudne splatnosť v súlade s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 122/2002 z 27. 3. 2003, podľa ktorého „... vyšetrenie treba považovať za skončené len, čo bol so súhlasom poistiteľa alebo s jeho dodatočným schválením dohodnutý s poisteným rozsah plnenia alebo dňom určenia rozsahu plnenia právoplatným rozhodnutím“. Prvým dňom omeškania je teda deň nasledujúci po dni vykonateľnosti rozsudku, ktorým bolo vo veci právoplatne rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania súdom prvého stupňa odporca ešte nebol v omeškaní a preto nemôže byť zaviazaný platiť úrok z omeškania.»

V nadväznosti na uvedené zrušil krajský súd i výrok o náhrade trov konania.

5. Vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 39 332,38 € sa rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 43/2012-92 z 11. februára 2013 stal vykonateľným 10. júna 2014 a žalovaný túto sumu zaplatil sťažovateľovi 9. júna 2014. Sťažovateľ upravil žalobu tak, že žiada priznať úrok z omeškania do 9. júna 2014.

6. Okresný súd rozsudkom č. k. 6 C 43/2012-158 z 15. októbra 2014 žalobu vo zvyšku (úrok z omeškania) zamietol a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastupovania v sume 1 835,60 € a iných trov v sume 1 108,97 €. Konštatoval, že žalovaný, ktorý plnil sumu 39 332,38 € sťažovateľovi pred vykonateľnosťou rozsudku okresného súdu č. k. 6 C 43/2012-92 z 11. februára 2013, sa do omeškania nedostal, pretože tak, ako uviedol krajský súd v rozsudku č. k. 8 Co 99/2013-136 z 28. apríla 2014 s odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 122/2002 z 27. marca 2003, prvým dňom omeškania je deň nasledujúci po dni vykonateľnosti rozsudku, ktorým bolo vo veci právoplatne rozhodnuté. O trovách konania rozhodol vychádzajúc z pomeru úspechu a neúspechu sťažovateľa a priznal ich sťažovateľovi iba v pomernej časti, pretože sťažovateľ bol úspešný, pokiaľ ide o sumu 39 332,38 € a žalovaný, pokiaľ ide o sumu 14 188,75 € (kapitalizovaný úrok

z omeškania od 8. júna 2010 do 9. júna 2014), úspech sťažovateľa teda predstavoval 73,5 %, úspech žalovaného 26,5 % a sťažovateľovi tak priznal 47 % trov.

7. Proti výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku a výroku o náhrade trov konania podal sťažovateľ odvolanie. Vo vzťahu k nepriznaniu úroku z omeškania argumentoval tým, že skutkové okolnosti veci rozhodovanej najvyšším súdom v konaní sp. zn. 2 Cdo 122/2002 boli zásadne odlišné od veci sťažovateľa a právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí nedopadá na vec sťažovateľa. Najvyšší súd rozhodoval o nároku na poistné plnenie uplatnené odhadom, nárok bol od začiatku sporný, vo veci bolo potrebné vykonať opakovane znalecké dokazovanie. Vo veci sťažovateľa mal naopak žalovaný od počiatku k dispozícii všetky potrebné informácie od sťažovateľa, sám žalovaný si nechal počas šetrenia vypracovať znalecký posudok, z ktorého vyplynula výška nároku; napriek tomu sa rozhodol neplniť. Sťažovateľ argumentoval i rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 19/2009 z 25. marca 2010, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že je rizikom poistiteľa, ak odmietne plniť s odôvodnením, že k poistnej udalosti nedošlo a v súdnom konaní sa preukáže opak, a preto je poistiteľ povinný zaplatiť i úrok z omeškania. Podľa názoru sťažovateľa, keďže nárok na poistné plnenie vznikol poistnou udalosťou a súdy jeho existenciu iba potvrdili, nie je možné uvažovať o tom, že povinnosť žalovaného plniť sťažovateľovi vznikla až právoplatnosťou súdneho rozhodnutia. Pokiaľ bol dovedy nárok sporný, bolo to iba dôsledkom svojvoľného postupu žalovaného. Preto sa mal okresný súd riadiť právnym názorom vysloveným najvyšším súdom vo veci sp. zn. 5 Obo 19/2009 z 25. marca 2010, ktorá bola skutkovo obdobná veci sťažovateľa.

8. Krajský súd rozsudkom č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a vo výroku o trovách konania zmenil tak, že sťažovateľovi priznal plnú náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v sume 3 997,11 € a iných trov v sume 2 359,50 €. V odôvodnení vo vzťahu k potvrdeniu zamietnutia žaloby, pokiaľ ide o úrok z omeškania, uviedol:

„Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje. Splatnosť poistného plnenia bolo potrebné stanovovať aj s prihliadnutím na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 122/2012. Toto rozhodnutie riešilo obdobnú právnu situáciu ako bola situácia v tomto

spore, kde sporným bol základ plnenia, teda to, či došlo k poistnej udalosti alebo nie. Z rozhodnutia 5 Obo 19/2009 nevyplýva ako sa Najvyšší súd Slovenskej republiky vysporiadal s aplikovateľnosťou predchádzajúceho rozhodnutia tohto súdu, teda 2 Cdo 122/2002, vyplýva z neho to, že v prípade odmietnutia plnenia je poisťovňa povinná zaplatiť aj úrok z omeškania. Vôbec sa však v tomto rozhodnutí nerieši otázka odkedy vzniká povinnosť zaplatiť úrok z omeškania. Preto Krajský súd v Prešove nevidí dôvod na odklon od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 122/2002. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o nepriznaní úrokov z omeškania je správne, pretože žalovaný poistné plnenie zaplatil pred uplynutím prvého dňa od vykonateľnosti rozsudku, nedostal sa teda do omeškania.“

Zmeňujúci výrok o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil tým, že sťažovateľ bol v konaní plne úspešný, pretože pri hodnotení miery úspechu je potrebné vychádzať z istiny sporu, a nie z príslušenstva.

9. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku krajského súdu č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 podal sťažovateľ dovolanie, ktorým navrhol jeho zrušenie. Prípustnosť dovolania založil na § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), keď k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo nedostatočným odôvodnením rozsudku krajského súdu. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd presvedčivo nevysvetlil, z akých dôvodov mu úrok z omeškania nepatrí, iba v krátkosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Cdo 122/2009, ktoré je navyše založené na podstatne odlišných skutkových okolnostiach; krajský súd sa nevysporiadal s platnou právnou úpravou splatnosti poistného plnenia a jeho rozhodnutie spočíva na celkom zjavne nesprávnej interpretácii § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

10. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 180/2016 z 30. marca 2017 dovolanie sťažovateľa odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, voči ktorému nie je dovolanie prípustné [§ 447 písm. c) Civilného sporového poriadku], a priznal žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá

inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP a iba výnimočne, ak písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Konštatoval, že vo veci sťažovateľa s ohľadom na obsah napadnutého rozhodnutia o takýto výnimočný prípad nejde a argumenty sťažovateľa uvedené v dovolaní nie sú presvedčivou bázou pre tvrdenie o nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Keďže v zmysle stabilnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012, 7 Cdo 36/2011) iná vada konania nezakladá prípustnosť dovolania a môže byť iba dovolacím dôvodom inak prípustného dovolania, považoval najvyšší súd dovolanie sťažovateľa za procesne neprípustné a jeho dôvodmi sa meritórne nezaoberal.

11. Sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 180/2016 z 30. marca 2017 založil na tvrdení, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a založené na takej aplikácii dotknutých ustanovení právnych noriem, ktorá poprela ich účel a zmysel, a dovolací súd sa odmietol dovolaním sťažovateľa meritórne zaoberať napriek tomu, že jeho dovolanie bolo procesne prípustné. Krajský súd v poradí prvom rozhodnutí zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o úroku z omeškania bez toho, aby svoj právny názor, ktorým bol následne okresný súd viazaný, primerane odôvodnil, resp. vysvetlil. Jeho rozhodnutie bolo nepreskúmateľné a k náprave nedošlo ani v ďalšom priebehu konania, v dôsledku čoho bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Pokiaľ bolo poukazované sťažovateľom na odlišné skutkové okolnosti veci rozhodovanej najvyšším súdom v konaní sp. zn. 2 Cdo 122/2002, s týmto argumentom sa všeobecné súdy nevysporiadali. Vo veci sťažovateľa bolo šetrenie poisťnej udalosti žalovaným ukončené 23. novembra 2010 a žalovaný mal už vtedy k dispozícii vyčíslenie nároku sťažovateľa znaleckým posudkom, ktorý si sám nechal vypracovať. Žalovaný plnenie odoprel svojvoľne. Odlišnosť veci sťažovateľa a veci vedenej pred najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 122/2002 je zrejmá:

vo veci pred najvyšším súdom nebol vypracovaný znalecký posudok pred skončením šetrenia poisťovňou, naopak, poisťovňa žiadnym spôsobom nezisťovala rozsah poistného plnenia, nezačala ani neskončila šetrenie poistnej udalosti, čoho dôsledkom bolo, že opakované znalecké dokazovanie bolo vykonávané až v súdnom konaní na rozdiel od veci sťažovateľa, v ktorej súdy vychádzali z už existujúceho znaleckého posudku; zatiaľ čo vo veci pred najvyšším súdom súd rozhodol, že udalosť bola poistnou udalosťou, priznal žalobkyni vo veci sp. zn. 2 Cdo 122/2002 právo na plnenie a určil splatnosť poistného v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu, pretože poistná udalosť bola vyšetrená až počas súdneho konania, a to aj v dôsledku nedostatočnej súčinnosti žalobkyne, vo veci sťažovateľa súd potvrdil, že udalosť bola poistnou udalosťou a právo na plnenie vzniklo, avšak splatnosť poistného plnenia určil až v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu, a nie od skončenia vyšetrenia poistnej udalosti. Preto záver najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Cdo 122/2002 nemožno aplikovať na vec sťažovateľa, chýba relevantné premostenie skutkového stavu. Navyše je potrebné rozlišovať medzi vznikom práva na plnenie podľa § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka a splatnosťou tohto plnenia podľa § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka a je nevyhnuté pri výklade týchto ustanovení vyabstrahovať z nich ich vzájomnú prepojenosť. Právo na plnenie vzniká poistnou udalosťou, od tohto momentu má poisťiteľ povinnosť bez zbytočného odkladu vykonať šetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťiteľa plniť. Ustanovenia predpokladajú vykonanie šetrenia v lehote jedného mesiaca. Je predsa pochybením poisťiteľa, ak správne uplatnený nárok na poistné plnenie odmietne, preto sú napadnuté rozhodnutia v rozpore s princípmi spravodlivosti a zákonnosti a poskytujú žalovanej poisťovni neodôvodnenú výhodu, to všetko navyše v situácii, keď sťažovateľ je v postavení spotrebiteľa. Napadnuté rozhodnutia judikujú nebezpečný precedens, na základe ktorého budú poisťovne oddaľovať poistné plnenie. Ak všeobecné súdy dospeli k záveru o dôvodnosti žaloby, zároveň tým deklarovali nesprávnosť postupu poisťovne, ktorá plniť sťažovateľovi odmietla, a je zrejmé, že postupovala v rozpore so zákonom i poistnou zmluvou a dostala sa tak do omeškania. Nepriznaním úrokov z omeškania bolo zasiahnuté i do práva sťažovateľa na majetok, pretože jeho majetok sa nezväčšil o úrok z omeškania, na ktorý mal nárok. Sťažovateľ po dlhý čas nemohol disponovať s finančnými prostriedkami, ktoré musel vynaložiť na opravu

a odstránenie škôd, čo malo byť kompenzované úrokom z omeškania, na ktoré mal zákonný nárok.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

14. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Sťažovateľ namieta porušenie týchto základných práv:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

17. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej

možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

19. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

20. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

21. Ako zo sťažnosti vyplýva, k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa malo dôjsť rozsudkom krajského súdu č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 a tiež uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 180/2016 z 30. marca 2017.

22. Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 180/2016 z 30. marca 2017 sťažovateľ tvrdil, že odmietnutím jeho dovolania napriek jeho prípustnosti pre odňatie

možnosti konať pred súdom v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok [napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 28. 10. 1998].

24. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

25. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za inú vadu konania nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili i viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (sp. zn. I. ÚS 364/2015. II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). S týmto záverom sa stotožnilo i občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu v zjednocujúcom stanovisku z 3. decembra 2015, na ktoré poukázal najvyšší súd vo veci sťažovateľa, publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016. Podľa druhej vety tohto stanoviska môže nepreskúmateľnosť písomného vyhotovenia rozhodnutia zakladať prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP iba výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

26. Obsah spisu vo veci sťažovateľa však neposkytuje žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska ako krajná výnimka z prvej vety dopadajúca výlučne iba na celkom ojedinelé prípady, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry ESĽP. Obdobne ani v sťažovateľovom dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (napr. R 54/2012). Ústavný súd nemá dôvod vo veci sťažovateľa odchyliť sa od ustálenej rozhodovacej praxe. Z obsahu jeho sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Iba skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

27. Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že najvyšší súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na otázku prípustnosti dovolania sťažovateľa a vysvetlil, ako dospel k záveru o nevyhnutnosti dovolanie odmietnuť. Pretože ani ústavný súd nepovažoval právny názor najvyššieho súdu, ktorým odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľa, za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a Civilného sporového poriadku upravujúcich postup súdu v dovolacom konaní, popierajúcom ich účel a zmysel, ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľa a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní o jeho dovolaní, preto jeho sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

28. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016 sťažovateľ odôvodnil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru jeho nedostatočnými dôvodmi, a najmä takou aplikáciou dotknutých ustanovení právnych noriem

(v tomto prípade § 797 Občianskeho zákonníka), ktorá poprela ich účel a zmysel, pričom ak krajský súd svoje rozhodnutie založil na právnom názore vyslovenom najvyšším súdom v konaní sp. zn. 2 Cdo 122/2002, tento na vec sťažovateľa pre skutkové rozdiely nedopadal.

29. Ako z citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, krajský súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého žalované poistné plnenie nadobudne splatnosť až po tom, ako poistiteľ skončil vyšetrowanie, pričom ak bolo sporné, či došlo k poistnej udalosti alebo nie (spornosť základu plnenia), vyšetrowenie treba považovať za skončené, ak bol so súhlasom poistiteľa alebo s jeho dodatočným schválením dohodnutý s poisteným rozsah plnenia, alebo dňom určenia rozsahu plnenia právoplatným rozhodnutím (v dôsledku čoho prvým dňom omeškania je deň nasledujúci po dni vykonateľnosti rozsudku, ktorým bolo vo veci právoplatne rozhodnuté). Podľa názoru sťažovateľa však takýto výklad § 797 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka popiera účel a zmysel právnej úpravy.

30. Vznik práva na plnenie a jeho splatnosť (a tým aj určenie momentu vzniku omeškania poist'ovne) je upravený osobitne vo vzťahu k poistnému plneniu (a to v § 797 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka právo na plnenie vznikne, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť (poistná udalosť).

Podľa § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka plnenie je splatné do pätnástich dní po tom, ako poistiteľ skončil vyšetrowenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť. Vyšetrowenie sa musí vykonať bez zbytočného odkladu; ak sa nemôže skončiť do jedného mesiaca po tom, keď sa poistiteľ o poistnej udalosti dozvedel, je poistiteľ povinný poskytnúť poistenému na požiadanie primeraný preddavok.

31. Z týchto ustanovení vyplýva, že poistné plnenie je splatné do pätnástich dní po tom, ako poistiteľ skončil vyšetrowenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť. Doba, po ktorú môže poistiteľ vykonávať vyšetrowenie, nie je zákonom ustanovená,

vyšetrenie však musí byť vykonané bez zbytočného odkladu. Hoci splatnosť poistenia je stanovená pevnou 15-dňovou lehotou, jej začiatok je viazaný na subjektívne okolnosti na strane poisťovateľa, ktorý vykonáva vyšetrenie, pre ktoré nie je doba predpísaná, ale jeho dĺžka závisí od konkrétnych okolností. Splatnosť poistenia sa však týka iba rozsahu plnenia poisťovateľa, keď už právny základ práva na plnenie je daný. Keďže zákon viaže splatnosť poistného plnenia výslovne na skončenie vyšetrenia potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť zo strany poisťovňou, je zrejmé, že vyšetrením poistnej udalosti sa rozumie faktický záver poisťovne o oprávnenosti nároku poisteného na poistné plnenie. Až od skončenia potrebného vyšetrenia sa poisťovateľ dostáva do pozície dlžníka, a ak neplní ani po uplynutí 15 dní, dostáva sa do omeškania. Práve z tohto dôvodu, ak nedošlo medzi poistiteľom a poisteným k dohode o rozsahu plnenia, ako aj vtedy, keď je sporné, či došlo k poistnej udalosti alebo nie a vec je predmetom súdneho konania, vyšetrenie treba považovať za skončené dňom určenia rozsahu plnenia právoplatným rozhodnutím súdu. Tieto osobitosti predpokladov vzniku omeškania poistiteľa sú dôsledkom osobitnej právnej úpravy poistenia v občianskom zákonníku a ich použitiu nebráni ani to, že poisteným je spotrebiteľ. Na druhej strane, ak poisťovateľ poruší svoje povinnosti pri vykonaní vyšetrenia, či vyšetrenie nezačne bez zbytočného odkladu a z tohto dôvodu vznikne poistenému škoda, môže sa poistený domáhať jej náhrady.

32. Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd jasne a zrozumiteľne (hoci stručne) odpovedal na otázku sťažovateľa nastolenú v jeho odvolaní, a to spôsobom, ktorý nevybočil z požiadavky ústavne konformnej aplikácie dotknutých ustanovení. Ústavnému súdu neprichodí hodnotiť v konaní o individuálnej sťažnosti aplikovanú právnu úpravu, jeho úlohou je iba posúdiť ústavnú akceptovateľnosť spôsobu jej aplikácie všeobecnými súdmi.

33. Ústavný súd nepovažuje právne názory krajského súdu, ktorými odôvodnil rozsudok č. k. 23 Co 89/2015-179 z 27. apríla 2016, za také, ktoré by boli založené na výklade aplikovanom jednoduchým spôsobom, ktorý by popieral jeho účel a zmysel. Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 dohovoru)

a postupom krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa, sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

34. Pokiaľ sťažovateľ osobitne namietal porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu, dôvodil tým, že porušenie týchto práv vyplýva z porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rovnakým rozhodnutím. Vzhľadom na to, že ústavný súd považoval sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru za zjavne neopodstatnenú, odmietol i s ohľadom na argumentáciu samotného sťažovateľa jeho sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, a to podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

35. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2017